

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 16. februarja 1859.

Odperto pisemce

vsem, ki imajo v ljubljanski hranilnici kaj dnarja spravljene ali ga še le hočejo spraviti.

Slišali smo, da je pretečeni mesec po kmetih se hrup zagnal, da je ljubljanska hranilnica (Sparkasse) oklicati dala, naj vsak svoj dnar nazaj vzame; če ne, bi pozneje utegnil ob njega priti.

Da je vse to gerda laž, je vsak pameten človek že sam lahko uganil, ker od takega oklica ni bilo nikdar nikjer nič brati; tudi „Novice“ bi ga bile gotovo na znanje dale.

Le kak hudoben človek je to laž nalaš med ljudi zatrosil, ktera je pa šla potem ko strela iz ust do ust. Ali pa je morebiti cela taka kompanija sleparjev, ki so to laž skovali in po različnih potih po deželi poslali, češ, da bojo ljudje, ki imajo že kakoršne goldinarje v hranilnici spravljene, se prestrašili, berž po nje leteli in jih potem njim posodili in nikoli več — nazaj ne dobili; — druge pa so hotli ostrašiti, da bi svoj dnar raje drugam (njim) posodili kakor ga hranilnici izročili.

Naj že je kakor koli, laž je bila gotovo le iz hudobnega namena po deželi zatrosena.

Da so pa nekteri to laž res verjeli, se je očitno vidilo iz tega, da od Svečnice do 7. svečana je bilo v hranilnico 10,249 gold. položenih, 13,647 gold., pa nazaj vzetih, — in ker so vsi privreli v 2 dneh po omenjenih 13,647 gold., se lahko vé, kakošen hrup je mogel biti med oplašenimi ovcami.

Se vé, da naša hranilnica, ktera na tako terdnih nogah stoji, da se nobenega viharja ne boji, če bi še toliko dnarja mogla pri ti priči nazaj dati, se je le čudila, kakošen parkelj da je tako splasil lahkoerverneže! Plačala je vsem, ki so hotli, in še veliko veliko drugim bi bila njih dnar lahko odrajtala, ker konec tistega tedna (7. svečana) je imela 73,360 gold. gotovega dnarja v kasi.

Kdor hranilnici (Sparkassi) svoje premoženje izroči, ga izroči ne le bogatemu, temuč tudi dobremu gospodarju, ker ona ima blizo 2 milijona premoženja, in vse, kar se ji izroči, izposoja le varno, in rekli bi, še skor preveč varno, ker kdor hoče od nje kaj na pósito dobiti, mora, kakor pravimo, res „sin dobrih staršev“ biti; kdor ne more do zobca zagotoviti, kar želi na pósito dobiti, ne dobi nič.

Ves strah, da bi pri nji naloženi dnarji ne bili dobro naloženi, je tedaj prazen, neumen strah; ona se ne boji, če tudi kursi papirnatega dnarja padajo, ker vse to je nič ne dotikuje.

Ljubljanska hranilnica že od nek daj slovi kot terdna dnarnica, in kar so gosp. Šlaker nje predstojnik, gospodari na vsako stran še bolje. In če pomislimo, da leto in dan še čez 100,000 gid. činža odrajta svojim deležnikom, ki imajo pri nji dnar shranjen, moremo tudi reči, da je dobrotnica deželi in zlasti tistim, ki imajo svoj prihranjeni dnar pri nji spravljene.

Ne verjemite tedaj nobenemu, kdor vam kaj družega

pripoveduje; zlagano je vse in zgolj le sleparstvo. Hranilnica rada jemlje prihranjene dnarje v varstvo, ker je namen nje, da je pomočnica ljudem; pa ji tadi žal ni, če kdo dnar nazaj vzame, ker ji potem saj ni skrbeti, da bi ga varno kam naložila.

Priporočilo laške ali papeževe repice ali podzemeljskih hrušic.

Predsednik naše gospodarske družbe gospod Terpinc so nam te dni pisali, da bodo proti koncu prihodnjega mesca sušca več mernikov papeževe repice v pisarnico kmetijske družbe dali, da si je družbeniki nekoliko za poskušnjo brez plačila vzamejo, ker je gospodarjem, ko jim je spomlad že piča za govejo živino in prešiče pošla, za tega voljo velika dobrotnica, ker je dobra piča in čez zimo na njivi ostane, da spomladi, kadar še trave in druge zelene klaje ni, ni nič družega treba, kakor le iz zemlje je izkopati in živini pokladati. Častiti gospod predsednik so v časniku dunajske kmetijske družbe vnovič brali veliko hvalo podzemeljskih hrušic, in čeravno te podzemeljce niso bela vrana v naših deželah (tako, na priliko, smo vidili v Mengšu veliko njivo z laško repico zasajeno), bi utegnili vendar le dobro biti, ako bi se ta dobra živinska piča bolj razširila. Zato je gosp. Terpinc hočejo našim gospodarjem nekoliko darovati, da jo sadijo.

Ob enem pa, ko razglasimo ta blagi namen častitega našega gosp. predsednika, priveržemo tistim našim gospodarjem, katerim ta sad ni dovelj znan, nekoliko podučnih verstic, čeravno so „Novice“ v poprejšnjih tečajih že večkrat o njem pisale in ga priporočale.

Papeževa repica, laška repica, podzemeljska hrušica, gomoljasta sončnica (Erdbirne, Erdartschocke, Topinambur, knollige Sonnenblume) so različne imena tega sadu, kateri je menda iz Laškega ali iz papeževih dežel v naše dežele nek daj prišel, pa ga je krompir zato spodrinil, ker je krompir dobra človeška in živinska jed, laška repica pa je le bolj za živino kakor za ljudi. Če krompir tu in tam imenujejo podzemeljske jabelka, se more papeževa repica res podzemeljska hrušica imenovati, ker je sad hrušicam podoben. Pa tudi ime gomoljasta sončnica ali gomoljasta sončna roža je dobro, ker sad ta je po svojem cvetu sončni roži zelo podoben.

V hvalo tega sadu se more šteti prvič: da je z vsako, še tako pešeno zemljo zadovoljin; drugič: da ga mraz ne prevzame tako kakor krompir, zato more brez vse škode celo zimo v zemlji na njivi ostati; tedaj ga ni treba po hramih spravljati, ampak ravno takrat, ko je že krompir in repa pošla, ga vzeti iz zemlje; tretjič tudi perje in stebila papeževe repice so dobra živinska klaja.

To so velike prednosti papeževe repice za živinsko klajo.